

★★★★★Nehalennia krijgt eindelijk de status die ze verdient

Wim Bonis

24 maart 2015

Het is nog steeds niet bij veel Nederlanders bekend dat ons land in de Romeinse tijd een diepgewortelde verering van een Godin heeft gekend. Dit ondanks het feit dat in Zeeland maar liefst 370 (altaar)beelden van de Godin Nehalennia uit die tijd zijn gevonden. Omdat we hier – ondanks de Romeinse vormgeving – te maken hebben gehad met een grootschalige verering van een inheemse Godin, kortom een Godin die een diepe betekenis moet hebben gehad voor de aldaar levende bevolking, zou je denken dat in de Nederlandse geschiedenisboeken een prominente plaats voor haar zou zijn ingeruimd. Maar dat is tot nu toe helaas nog niet het geval geweest. Het nieuwe boek van Annine van der Meer over Nehalennia heeft alles in zich om daar verandering in te brengen!

De eerste en laatste grote studie over Nehalennia, van Ada Hondius-Crone, stamt uit de 50'er jaren van de vorige eeuw, dus uit de tijd van voor de grote vondst van de Nehalennia beelden bij Colijnsplaat in de 70'er jaren en uit een periode toen er nog heel weinig studies waren verschenen op het Godinnengebied. Er zijn na de vondst bij Colijnsplaat wel een aantal boeken en artikelen verschenen over Nehalennia, maar daarin werd zij – op een enkele uitzondering na – hoofdzakelijk beschouwd vanuit het beperkte perspectief van de Nederlandse archeologie en de Romeinse geschiedenis. Er werden nauwelijks andere disciplines bij het onderzoek betrokken en ook ging men meestal niet al te diep in op de gebruikte symboliek en de betekenis die deze verering ooit moet hebben gehad. Daarom moeten we heel blij zijn met het boek van Annine van der Meer over dit thema. In haar voorgaande boeken heeft zij al aangetoond, hoe belangrijk de verering van de Godin ooit is geweest voor de mens en overal ter wereld haar diepe sporen heeft nagelaten. In haar boek over Nehalennia laat zij zien dat ook de vondsten in Zeeland zijn in te passen in dat grotere verhaal.

Annine van der Meer doet met haar boek eindelijk volledig recht aan de belangrijke plaats die de Godin Nehalennia inneemt binnen de Nederlandse geschiedenis, en dit doet zij door haar te begrijpen vanuit een internationale context en door gebruik te maken van de meest recente wetenschappelijke inzichten. Daarmee werpt ze onmiskenbaar – zoals de titel van haar boek aan geeft – nieuw licht op tal van aspecten van de verering van Nehalennia. Zij laat zien hoe deze goed aansluit bij de verering van de (drievoudige) Moedergodinnen – de Matronen – die in dezelfde periode wijd verbreid was in het Duitse Rijnland. Belangrijk is dat zij hierbij benadrukt dat de verering van zowel Nehalennia als de Moedergodinnen alleen goed begrepen kan worden vanuit een Keltische context. Daarnaast gaat zij aan de hand van wetenschappelijke disciplines zoals de geomantie en de landschapsmythologie in op de betekenis van Nehalennia in relatie tot het omringende landschap en water. Ook besteedt zij ruim aandacht aan de op de altaren weergegeven beeldtaal, waarvan ze de symboliek aan de hand van inzichten uit de mythologie en folklore verduidelijkt. Interessant is dat zij het mogelijk acht dat Nehalennia hele oude wortels heeft, die zelfs terugreiken tot in het pre-Indoeuropese Oude Europa.

Iedereen die serieus geïnteresseerd is in de vroege geschiedenis van Nederland, en meer specifiek in de wortels van onze spirituele beleving, moet dit boek gaan lezen. Annine van der Meer brengt als geen ander de pre-Christelijke Godin-verering in Nederland tot leven – en wel zodanig dat die ook nog een diepgaande betekenis heeft voor de spirituele beleving in 2015. Na het lezen van dit boek zal je bij het volgende bezoek aan de Nehalennia collectie van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden gegarandeerd heel anders naar haar beelden kijken!